

מסורת הש"ס

א) סוטה כח. טז לקמן טו.
ב) [נאמן ד.י. ח.י.] (ט) [ע"י מוס'] כחיות נגד. ר"י שלם וכו'.
ג) לקמן מה. ו. [וע"י מוס'] קדושתו. ש. ר"ה וניסוח.
ד) [אליעזר איהל היינו טעמא דר"ש גמר סוף טומאה מתחלת טעמא דר"ש ולא דשיני נמי דבריה"י מולין דלמתי איכא למימר אי מה תחלת טומאה דבריה"י טעמא דר"ש דגמרינן מוטטה אף סוף טומאה. מיהו לפירוט רש"י משמע דר"ש כל ספק טומאה דבריה"י מולין ולא גמרי' מוטטה לעומתה דר"הס יז רגלים לדבר נחא. אבל לפי ר"י קשה וי"ל דר"ש יז גמר מתחלת טומאה כמו ב' מיריב' לא כדמיינ' של תורהו שיעל זה ספק טומאה שפיר' דלא גמרינן מוטטה לעומתה דר"ה דבריה"י דלא דמי לטוטה דיכול להיות שנטמאה אבל כה טמיהו לא נטמאו בודאי אלא נטמא אלא האחר אלא מולין דבריה"י ודבריה"י טהור לגמרי דמתיבס ר"י ב' כ"י מיריב משה גופא משה כ"י מולין גמרי' מוטטה מ"ש כ"י מולין טהור משום דמוקמי' לחוקתיה דבריה"י נמי יכא טהור משום דמוקמי' לחוקתיה ויכן דלא גמרי' מוטטה כ"ל דלמלת טומאה גמרי' לא כדמיינ' נמש' סוטה כפ"ק וכה גמרי' דבר שאי אפשר להיות טמא דר"ש או טהור דר"ה דבריה"י מולין ודבריה"י טהור השתא ניחא דהא גמרינן סוף טומאה מתחלת טומאה כ"י מיריב דבריה"י הוא דכ"י דלא נמי לטוטה אמרי' הלכה למשה מסיני הוא דבריה"י מולין ודבריה"י טהור ועשאר הלכה על זה נאמר הלכה על זה ודכתי' הנהם הנהם גברא בחוקת טהרה כי' לר"י טהור דבריה"י ובי אליעזר'י הלכמא היינו תלמוד דבריה"י אבל לטהר דבריה"י לא איתמר כלל אלא נפק לי משום דאוקמי' לחוקתיה אבל הכא גבי סוף טומאה דלמתי העמד חוקה דטהרה דלמתי' העמד טמא על חוקתיה וגי' מקוה דלמח חוקת טהרה סהרי ספר לפנין דן מוקמינן לחוקה בין דבריה"י בין דבריה"י והא דר"ה טמא. ע"כ מהר"ק.]

גיליון הש"ס

תוס' ר"ה גמר וכו' וי"ל רגלים מתחלת טומאה וכו' בנין הדרי' הדיקון וכו'. ואני עניי דעת לא ויכתי' לעמוד בזה רבינו דלמי' טמא ממי' דעיסה מפורש בקרא הוא וקשה גם עלה היכי יליפנין מתחלת טומאה היכי דיש לה חוקת טהרה:

לעני רש"י

שנ"ט [שנ"טו"ז]. לחוש, להרגיש. דשריט"ז [נריט"טו"ט]. מתוכוין (א) [מקור].

תוס' הרא"ש

מה סוטה ספק היא ועשאר כורא. לאוהרה על בבלה עד שחשבתא אצ"ג דמן הדין מותרת לבעלה דמחלוקת בחוקת אצ"ג דמותרת לא צדקה אלא גירות הכתוב להוציאה מחוקתה ולאוסרה מטפס: א' מה סוטה ברשת היחיד טמא ודאי הכא גמרי' ברשת היחיד טמאה ודאי. הכא משמע דכל ספק טומאה ברשת [תדיר] טמא. ודאי וקשה מהא דאמרין בבזיר שני גזירים שאמר להם אחד ראיתי שנטמא אחד כנס שניוין במדיאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ופריך אינהו חרי והאי דקאי בבזירא האכאא לתואו והוי ספק טומאה ברשות הרבים וריבאי [כל אחד] קרבן טהרה דספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור ומשיב באומר ראיתי טומאה שנוקה ביניהם אכתי תקשי ליה הוי"ל ספק טומאה דהא ספק טומאה היחיד הוי ודאי טמא בדמכות הכא אבל אי אמרינן תולין הוה ניחא וי"ל דלעולם כל ספק טומאה ברשות הרבים ודאי טמא ודאי דלא מיידי תרתייהו קרבן טומאה משום דלא יליפנין מוטטה אלא דבר שאיפשר להיות כן כגון שאיפשר שנטמאת בשעת טהרה אבל הך דשיני גזירים כיון דרואי' אחד מהן טהור לא יליפנין מוטטה להחשיבים שניהו דאי טמאין לחיוב כל אחד ואחד קרבן טומאה אלא גמרי' מוטטה לאפוקיהו מחוקתיהו וספק טמאים הוו. ואח"כ מאי פרי' מעיקרא דרשות הרבים הוי וכל אחד יביא קרבן טהרה הא אי איפשר להיות ששניהם טהורין וכי האי גונא לא יליפנין מוטטה לטהר שניהן ברשות הרבים וי"ל דהא דמטהרין ספק טומאה ברשות הרבים לאו מוטטה יליפנין דבלאו סוטה אית לי לאוקומי' כל חד וחד בחוקת טהרה דאמר' בשמעת' כי אמרינן העמד דבר על חוקתו כגון ספק גנע ספק לא

ועשאר כורא. שאסורה לבעלה עד שחשבת: סוטה נשוא הרבים טהור. אין רשות הרבים מקום סתירה: רגלים לדבר. כימן טומאה איכא: שהרי קינא לה ונסתרה. המרה זה אל חסמתי עמו ונסתרה: מאי רגלים לדבר איכא. דליהוי חסר מקודס לכן דילמא השתא הוא

דכ"ש וס"מ דקסבר ר' שמעון בשאר ספק טומאה דעלמא נמי דבריה"י מולין דהא אין רגלים לדבר: ואיניעים אימא. אי מוטטה גמרי רבנן הוה להו למימר דבריה"י טהור אלא לאו מוטטה מניין למגמר דתחלת טומאה אימתק לטוטה סוף טומאה לא אימתק ואם כן מאי טעמא דרבי שמעון דמטהר דבריה"י: גמר סוף טומאה. דהיינו טבילה מתחלת מגע הטומאה: ומאי שגא ממזבוי. לשמאי פריך: מטמא למפרע. כל טהרות שנעשו במזבוי: עד שיאמר. עליו אדם בלאומו היום בדקתי וכו' אינו מטמא בלאומו היום ולמפרע אבל עד אותו יום הוא טמא: או עד שעת הנידוי. אבל טהרות דקודס כיצוד טהורין דחוקת ישראל דבוקין מנזואותיהן כשעת כיצודיהן ואי הוה כההיא שעתא הוה מישתכח אבל טהרות דלאחר כיצוד טמאות ממסק שגא לאחר כיצוד מיד נפל: מרגשא. שנ"ט' בלע"ז. כלומר יודעת בעצמה כשיצא דם ממנה והא מדלל ארגשה מאתמול ודאי השתא צדיקת עד נפק: אי איכא שוטה. שאינה מנינה להרגיש: לאפוקי מדר' אליעזר. במתני' היא לקמן (דף י. א.):

והא איכא כממים. הרואה כהם דקיימא לן לקמן (דף טו.) מטמאה למפרע עד שחאמר בדקתי מחוק זה ולא היה צו כהם או עד שעת כבוס ולא אמרינן אי נפיק מגופה הוה מרגשא: לימא פנן כממים דלא כשמאי. דכיון דלאמר אשה מרגשת אמאי טמאה לכיון לאו מגופה הוה הואיל ולא ארגשה: בלפור לא נאפעסקה. דיימא מדס לפור הוה דלאמר הנהם מולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות ב' הרואה כהם [לקמן נח:]: משמעם צמוד. ממללה אשה אותו מקום מוכין לשאז' את הוצר שלח מתעבדו ואינה נוטלתו משם אלא בשעת הצורך ושהם מוך העמדי את הדס. ג' נשים משמשות צמוד קטנה מקומות לדס לנאח: כיוץ. דשריט"ט בלע"ז: צין הני לישיני. אשה מרגשת ומעיקרלה הוה אחי: להאיד לישינא. העמד אשה על חוקתה:

בלא"י

בית הרהם לא מוקמי דם מ'משמשת במוך רבא אמר מוך גמרי' אגב זיעה מכוויין בוין ומודה רבא במוך דחוק ומאי איכא בין הני לישיני להאיד לישינא איכא

נעצד סייג בקדשים*: מ'רגשת בעצמה. פ' כשנעקר דם מן המקור ומדלל הרגשה עד עכשיו הוא דחואי וא"מ וכי בדקה עצמה ומאלה טמאה ולא הרגשה מאי [נטעמא דשמאי נימא כמו שלא הרגשה עכשיו כך נימא שמה נעקר מאתמול ולא הרגשה] וי"ל דלא פלוג רבנן הואיל ורוב פעמים מרגשת דהא לנטעמא דלש אימא דהוה דם מעיקרלה הוה אחי שוכבת אפריקד מאי איכא למימר אלא לא פלוג רבנן והא דקאמר מודה שמאי בשוטה וצמוד משום דהנהו חלוקות משאר נשים ולא שייך למימר דהו לא פלוג רבנן ורש"י פירש מה שעכשיו לא הרגשה כסצורה הרגשת עד הוא וקשה מאתמול נמי נימא הא דלא הרגשה אס שמהה כסצורה הרגשת שמש הוא ואמאי מטהרין למפרע אלא שמאי אית ליה לעולם אשה מרגשת ואינה חוששת כהרגשת עד ושמש כמו שאינה חוששת כהרגשת מי רגלים: מ'ודה שמאי בשוטה. ואם תאמר והא אין צו דעת לישראל וי"ל כגון אדם שנגע זה ורואה לעסוק בקדשים ואותו אדם יש צו דעת לישראל:

והא איכא בתמים. פירוש לשמאי דאית ליה טעמא דהרגשה לטהר אף בקדשים היה לנו לטהר כמתים אפ"י מכלאן ולהנצח דאית לן למימר כיון דלא הרגשה ודאי מעלמא אחי דלאמר (לקמן דף ה.) גבי טינוקת שלא הגיע ומנה לאפ"י סעיין שלה מלובלכין דם אין חוששין לה אימר כשזקן לא טמאים עברה ולא אדעתה אלא להלל לא קשה כיון דליתו צדור לו טעמא דהרגשה לטהר בקדשים אין לנו תלמות כמתים ולומר דמעלמא אחי אפילו לחולין דרגלים לדבר הוה דמגופה אחי אפילו למפרע:

ראיתי טומאה שנוקה ביניהם אכתי תקשי ליה הוי"ל ספק טומאה היחיד וריבאי [כל אחד] קרבן טומאה דהא ספק טומאה ברשות הרבים הוי ודאי טמא בדמכות הכא אבל אי אמרינן תולין הוה ניחא וי"ל דלעולם כל ספק טומאה ברשות הרבים ודאי טמא ודאי דלא מיידי תרתייהו קרבן טומאה משום דלא יליפנין מוטטה אלא דבר שאיפשר להיות כן כגון שאיפשר שנטמאת בשעת טהרה אבל הך דשיני גזירים כיון דרואי' אחד מהן טהור לא יליפנין מוטטה להחשיבים שניהו דאי טמאין לחיוב כל אחד ואחד קרבן טומאה אלא גמרי' מוטטה לאפוקיהו מחוקתיהו וספק טמאים הוו. ואח"כ מאי פרי' מעיקרא דרשות הרבים הוי וכל אחד יביא קרבן טהרה הא אי איפשר להיות ששניהם טהורין וכי האי גונא לא יליפנין מוטטה לטהר שניהן ברשות הרבים וי"ל דהא דמטהרין ספק טומאה ברשות הרבים לאו מוטטה יליפנין דבלאו סוטה אית לי לאוקומי' כל חד וחד בחוקת טהרה דאמר' בשמעת' כי אמרינן העמד דבר על חוקתו כגון ספק גנע ספק לא

שמאי פרק ראשון נדה

ג.

ושנייהם לא למדוה אלא מוטטה. תימה דהא רבנן מטמאין אף דבריה"י משום דהוי תרתי לריעותא אס כן לא הוי ספק ולא שייך זה לסוטה מידי וכן צבצית דהוי ודאי טבל לרבנן דומיא דמקוה הא לא גמרינן מוטטה אלא טומאה ורבי שמעון נמי דגמר דבצית מוטמאה הא לא שייך

מידי לטוטה ואומר ר"ת דלא קאמר הכי אלא לפרש דלא תקשי להו מוטטה ונטעמא דרבנן משום דהוי תרתי לריעותא והוי ודאי ולא ספק ורבי שמעון הוי ספק דלית ליה טעמא דהרי חסר לפנין דהשתא הוא דחסר וכנגד העמד מקוה צחוקת שלם איכא למימר העמד טמא על חוקתו ולא דבריה"י מולין מדנינא ואע"ג דלא יליפנין מוטטה ולכן צבצית נמי ספק אבל דבריה"י מטהר אע"ג דליכא חזקה דמוטטה יליפנין כדפי' לעיל א) ובכל ספק טומאה אית ליה דבריה"י מולין: ג'מך סוף טומאה מתחלת טומאה.

תימה דשפיר קאמרי רבנן דהתם איכא חזקה טהרה כהכא דליכא חזקה מתחלת טומאה הנהא דליכא חזקה טהרה כגון ההיא דמנוק דפ' צתרא דקדושין א) (דף פ.) דאיכא רוב מיעוקות מטפחין כנגד חזקה העיסה ואינו רוב גמור והוי פלגא כנגד החזקה ואילו היה זה דעת לישראל אפי' המורה היה דבריה"י טמא גמור וצנה לר"ה טהור גמור דגמרינן מוטטה ורבנן התם איכא חזקה טהרה פ' כנגד רוב טיפוח והוי ספק וגמרי' מוטטה לטהר דבריה"י אבל הכא גצרה צחוקת טומאה והוי תרתי לריעותא והוי ודאי: השריץ שנמצא במבוי. לשמאי פריך דמטהר לגמרי: וישרצים דמעלמא. וא"מ סיפא דקמי' התם כס שנמצא דבחקתה מטמא למפרע עד שחאמר בדקתי את החלוק ולא היה צו כהם או עד שעת הכבוס מאי איכא למימר דהתם ליכא למימר דאיכא דם מגופה ומעלמא דמשום דס דמעלמא אינו טמא אלא חלוק ולקמן צפרקין (דף יו. א.) נמי אמרינן הרואה כהם מוקלעת' למנינה וי"ל דהואיל ואס כהתם יצא הוא פ"ה טמאה למפרע ופעמים נמי אף כשהוא לח מוכיח דלא אחא השתא אלא על ידי שחייה או ע"י ריקוד כלאמר כהרואה כהם [לקמן טז:] לא פלוג רבנן כמתמים: ואיבעית אימא טעמא דשמאי הואי ואשה מרגשת בעצמה. נראה דלחא' ליטנא נמי כריץ טעמא דהעמד אשה על חזוקתה דלא"כ כי קאמר מודה שמאי בשוטה וכן מודה שמאי צמוד וכי יטמאנה למפרע אף לחולין והלא כל הנשים דיין שעמן לחולין אף להלל אלא הני טעמי לא איזכרין אלא כי היכי דלא

ומיהו לפי זה לא א"ש הא דלאמר לקמן עשה סייג לדבריך כי נימא דליכא טעמא דלש אימא דהוה דם כי' לא הוה אלא סייג ושמה טעמא דהרגשה אכתי אף בשוטה לחולין. גיליון:

אית דלמתי לריעותא ספק דחבית לא שייך ביה למילף מוטטה. ור' שמעון נמי דמשיי חבית ומוקד ספק אין זה מבח ספק סוטה לא מסבא דחביב תרתי לריעותא ספק דחבית לא שייך למילף מוטטה ומפרש ר"ת דשניהם לא למדוה אלא מוטטה לאו מילף משום קאמר אלא דלא קשיא להו דיו סוטה. וגי' ר' שמעון ודאי יליף רשות הרבים מוטטה כיון דחשיבי ליה ספק יליף מוטטה לטהר ברשות הרבים אבל רשות היחיד לא יליף מוטטה לטמא ודאי משום דגמרי' לטהר. ולישנא דחיק. וי"ל דאיצטריך למילף חבית ומוקד מוטטה דאי לא דאשכחן בשום דוכתא דעשה הכתוב ספק כורא לא הייתי מיקל לשרוף ברשות היחיד ובתבתי לבטל התרומה לגמרי משום תרתי לריעותא ור' שמעון נמי לא היה מטהר ברשות הרבים כיון דאיכא חזקה כנגד חזקה אי לאו דיליף מוטטה: הכא נמי רגלים לדבר איכא. פריש' דסבר ר' שמעון שגאור ספק טומאות דעלמא נמי ברשות היחיד תולין תימה דלא משתמיט לן בבבליא תלמודא דפליגי' ר' שמעון בתחלת טומאה. ויש מפרשים ספק טומאה מטהרה ר' ר' לא כ"ש הא קי"ל אין דנין קי" מכלתה הלכך בסוף טומאה אמר ריש תולין כיון דאיכא תלמות להקל כמו להחמיר דהרי חסר לפנין לא חשיב לר' שמעון וצריכת ולא יתכן האי פירוש' דע"כ הלהתא גמרי' לה לאו דוקא שיחא הלה למשה מסיני דהא בסוטה בפ' כשם יליף לה סק"ו. וגי' דהאי ק"י פריכא הוא דקאמר התם ומה סוטה שלא עשה כה שנג

הגהות הב"ח

א) גמ' ואיבעית אימא היינו טעמיה: (ב) תוס' ד"ה וניסיה וכו' דמפרשים לעיל. ג"כ דר"ה וזהו: (ג) ואלו גמרי וכו' דספק במלך דקדוקין. ג"כ דק"פ ס' וע"ש בתוס' דר"ה סמוך מיעוטא:

תוס' הרא"ש (חמשך)

נגע אלמא מבח חזקה מטרה"ר. והא דאמר' בפ"ק דחולין דספק טומאה ברשות הרבים הלהתא גמרי' לה מוטטה היינו היכא דהוי פלגא ופלגא דליכא חזקת טהרה כי היא דפרק כסיור הדם גבי צינוק שנמצא בצד העיסה דאמרין רוב תינוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין ועיט' זו בחזקת טהרה עומדת סמוך מיעוטא לחזקת ואיתור' ליה רובא. וכי האי גונא חשיב ליה פלגא ופלגא גמרי' דחביא דימכות ואמרין עלה פרק כסיור הדם אם אמר ספק טומאה לטהר יאמרן ספק איסור לטהר ומה לי פלג טומאה מה לי ספק איסור. אלא היינו טעמא משום דספק טומאה יליפנין מוטטה ואצ"ג דהתם דברב' שאין צו דעת לישראל איירי ה"ה ברשות הרבים וא"ת היכי יליפנין מוטטה לטהר ברשות הרבים בפלגא ופלגא דליכא חזקת טהרה דלמא שאני סוטה דאית לה חזקת טהרה. וברשות היחיד דקא הוא דבלי קרא לטמאה ולא אולין בחר חזקה ומינה יליפנין בעלמא ספק טומאה ברשות היחיד אבל ברשות הרבים אקומא אירני וכוין דליכא חזקת טהרה לוקמיה אירנא לטמאות מספק וכי תימא דברשות הרבים נמי איתער (קמא) [וחזקת] שהרי קינא לה ונסתרה. ואמרין לקמן בשמעתין דסתירה ברשות הרבים ליכא. וי"ל דברשות הרבים נמי איתא סתירה קצת כגון באפילי' ובקורן וזית. ואפי' הכי לא אסר רחנאא ברשות היחיד. שדך הוא ליסתר שם אלמא ברשות הרבים אצ"ג דאיתרעאי חזקתה שריא. וא"ת כיון דחשבינן סוטה פלגא ופלגא משום דאיכא רגלים לדבר. א"כ כל ספק טומאה ברשות היחיד נוקמה אחזקה לטהר ולא יליף מוטטה אלא היכא דאיכא רגלים לדבר וכו' נמי דאיכא רגלים לדבר הוה כמו דליכא ופלגא מ"מ אית לה חזקת היור ואפקה קרא מחזקתה ועשאר כורא' ויהי' גמרי' לטפס טומאה מפקינן ליה מחזקתיה אצ"ג דליכא רגלים לדבר ומ"מ ספק טומאה [ברח"ן] היכא דהוי פלגא ופלגא אי לאו דיליפנין מוטטה לטהר הוה טמאין כיון דחמירי קרא ברשות היחיד לטהר אפי' היכא דאיכא חזקת טהרה הוה טמאין ברשות הרבים היכא דהוה פלגא ופלגא: הכא נמי רגלים לדבר איכא. תי' מאי דהא דקאמר ושניהו לא למדוה אלא מוטטה הא לא יליפנין מוטטה מידי דהא ורבנן מטמא אפי' ברשות הרבים ומשום דאיכא תרתי לריעותא חשיבי

ליה כורא טומאה וכן בחבית חשיבי ליה כורא טבל אצ"ג דלא שייך ביה למילף מוטטה. ור' שמעון נמי דמשיי חבית ומוקד ספק אין זה מבח ספק סוטה לא מסבא דחביב תרתי לריעותא ספק דחבית לא שייך למילף מוטטה ומפרש ר"ת דשניהם לא למדוה אלא מוטטה לאו מילף משום קאמר אלא דלא קשיא להו דיו סוטה. וגי' ר' שמעון ודאי יליף רשות הרבים מוטטה כיון דחשיבי ליה ספק יליף מוטטה לטהר ברשות הרבים אבל רשות היחיד לא יליף מוטטה לטמא ודאי משום דגמרי' לטהר. ולישנא דחיק. וי"ל דאיצטריך למילף חבית ומוקד מוטטה דאי לא דאשכחן בשום דוכתא דעשה הכתוב ספק כורא לא הייתי מיקל לשרוף ברשות היחיד ובתבתי לבטל התרומה לגמרי משום תרתי לריעותא ור' שמעון נמי לא היה מטהר ברשות הרבים כיון דאיכא חזקה כנגד חזקה אי לאו דיליף מוטטה: הכא נמי רגלים לדבר איכא. פריש' דסבר ר' שמעון שגאור ספק טומאות דעלמא נמי ברשות היחיד תולין תימה דלא משתמיט לן בבבליא תלמודא דפליגי' ר' שמעון בתחלת טומאה. ויש מפרשים ספק טומאה מטהרה ר' ר' לא כ"ש הא קי"ל אין דנין קי" מכלתה הלכך בסוף טומאה אמר ריש תולין כיון דאיכא תלמות להקל כמו להחמיר דהרי חסר לפנין לא חשיב לר' שמעון וצריכת ולא יתכן האי פירוש' דע"כ הלהתא גמרי' לה לאו דוקא שיחא הלה למשה מסיני דהא בסוטה בפ' כשם יליף לה סק"ו. וגי' דהאי ק"י פריכא הוא דקאמר התם ומה סוטה שלא עשה כה שנג